

การสร้างแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

A Construction of Life Skills Test for Grade 4 Students.

ปราจิตร คำธานี (Prajit Khamthane)* ดร.ปิยะธิดา ปัญญา (Dr.Piyatida Panya)**

ดร.ไพศาล วรคำ (Dr.Paisarn Worakam)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)สร้างและหาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2)เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายของแบบวัดทักษะชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 1 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดทักษะชีวิตมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.39 ถึง 0.89 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และ2) ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า มีเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T27 ถึง T66 ระดับทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำถึงสูงมาก ส่วนใหญ่มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.84

ABSTRACT

These research objectives were 1) To construct the quality of a life skills scale for grade fourth students and 2) to construct regular norm for the interpretation of the life skills scale. The 387 sample of this research was the fourth grade students from the Buengkan Primary Educational Service Area. Instruments used this research was a multiple choice life skills scale with 40 situation items. The Results of research were as follows 1) Result Construct the life skills scale for grade fourth students, with 40 situation items. Results the quality of life skills scale were Index of Item-Objective Congruence (IOC) from 0.60 to 1.00, the discrimination was between 0.39 to 0.89, and the analyses of construct validity by confirm the component model was consistent with empirical data. The reliability life skills scale was 0.98. 2) Results normalized T- score showed that normal in the range of T27 to T66. Life skills scale level of the students is low to very high as most of the life skills scale in a relatively high number of 189 participants, representing 48.84 percent

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต แบบวัดทักษะชีวิต

Key Words: Life skills , Life Skills Test

* นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** อาจารย์ ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลที่ยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 และการสร้างเสริมปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุด ทั้งใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต (การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียน เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นความสามารถที่พัฒนาขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนและการกระทำซ้ำ ๆ จนเกิดความเคยชินและความชำนาญเป็นลักษณะนิสัยในด้านการหลอหลอมพฤติกรรมนั้นและเด็กในช่วงวัยต่าง ๆ จะมีพัฒนาการที่แตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคม การที่จะพัฒนาเด็กในช่วงวัยต่าง ๆ นั้นต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยเด็ก (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) ซึ่งเป็นช่วงของ

นักเรียนวัยเด็กตอนปลายและเตรียมที่จะเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น (สุรางค์ , 2553) ดังนั้น ทักษะชีวิตจึงควรเป็นคุณลักษณะที่ควรจะได้ปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและพัฒนาตนเองตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

กรมสุขภาพจิตได้เสนอแนวคิดของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้ เจตคติและทักษะในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมความพร้อมในการปรับตัวสำหรับอนาคต ซึ่งประกอบด้วย ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาและด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด แต่เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน ทั้งด้านการศึกษาที่ไม่หยุดนิ่ง เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีผลทำให้การดำรงชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน สถานศึกษาจะต้องมีการประเมินทักษะชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมรายบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคลให้มีการพัฒนาการที่ดี ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ตามแนวทางการจัดการศึกษาและผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและนักเรียนแต่ละคนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับใด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ดังนั้น เครื่องมือวัดทักษะชีวิตที่เหมาะสมและมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างเครื่องมือเพื่อวัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เหมาะสมกับลักษณะตามวัยของเด็กและสอดคล้องตามกรอบของ

กรมสุขภาพจิต โดยใช้แบบวัดเชิงสถานการณ์ ซึ่งกำหนดคำถามขึ้นมาจากเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน พร้อมทั้งใช้เครื่องมือที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์ระดับทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้แบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีคุณภาพทั้งความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบวัด เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผู้เรียนด้านทักษะชีวิต ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 อีกทั้งสามารถนำผลการทดสอบทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในเรื่องทักษะชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 387 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาน (ไพศาล, 2555) มีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การสร้างแบบวัด

ทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัด เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดและการประเมินผล
  - 2.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดคุณลักษณะทักษะชีวิตแต่ละคุณลักษณะ
  - 2.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบวัด ได้แก่หลักการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยและหลักวิธีการสร้างแบบวัดเชิงสถานการณ์
  - 2.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่การหาความเที่ยงตรง อำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น
3. กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิต โดยผู้วิจัยยึดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบคือด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสัมพันธภาพและการสื่อสาร และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด
4. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบทักษะชีวิตแต่ละองค์ประกอบ และการทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และวิธีแก้ไขปัญหาจากการดำรงชีวิตประจำวัน

5. วิเคราะห์ข้อสอบตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ในแต่ละองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต ได้แก่ การ ด้านการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์จำนวน 4 ข้อ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ ด้านการตระหนักรู้ในตนเองจำนวน 6 ข้อ ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจำนวน 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง จำนวน 6 ข้อ ความรับผิดชอบต่อสังคมจำนวน 4 ข้อ ด้านการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพจำนวน 5 ข้อ ตัดสินใจและแก้ปัญหาจำนวน 6 ข้อ และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดจำนวน 5 ข้อ

6. เขียนแบบวัดทักษะชีวิตตามกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิตทั้ง 9 องค์ประกอบ โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ 1 ฉบับ จำนวน 48 ข้อ

7. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาให้คำแนะนำปรับปรุงตามคำแนะนำ โดยตัดข้อที่มีคำถามกำกวมไม่ชัดเจนออกเหลือข้อสอบ 45 ข้อ

8. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเป็นปรนัยของคำถาม พร้อมทั้งปรับปรุงภาษาให้มีความถูกต้องเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนที่ต้องการวัด

9. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะชีวิต เนื่องจากเครื่องมือที่สร้างเป็นแบบวัดพฤติกรรม จึงพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน และคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 คงเหลือแบบวัดทั้งหมดจำนวน 42 ข้อ

10. หาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตด้านค่าอำนาจจำแนก โดยการทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน (1 : 1) เพื่อพิจารณาคุณภาพรายข้อด้านค่าอำนาจจำแนกจากการหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total correlations : r_{xy}) คำนวณได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (ไพศาล, 2555)

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 เมื่อพิจารณาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้ว คัดเลือกข้อสอบไว้ 40 ข้อ จากนั้นจึงจัดพิมพ์เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือลำดับต่อไป

11. หาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน (1 : 3) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ทั้ง 40 ตัวแปร ว่ามีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามองค์ประกอบของกรมสุขภาพจิตหรือไม่ ด้วยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องเหมาะสมของพารามิเตอร์ในแต่ละตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และหาคุณภาพของแบบวัดด้านความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's α -Coefficient) (ไพศาล , 2555)

12. จัดพิมพ์แบบวัดทักษะชีวิตและคู่มือการใช้เป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 คน เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติในการแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 1 ฉบับ 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ใช้เวลาทำแบบวัดทักษะชีวิต 60 นาที ประกอบด้วย ด้านการคิดวิเคราะห์ 5 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 4 ข้อ ด้านความตระหนักในตนเอง 4 ข้อ ด้านความเห็นใจ ผู้อื่น 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 5 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 4 ข้อ ด้านการตัดสินใจ และการ

แก้ปัญหา 6 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 4 ข้อ

2. ผลการหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.39 ถึง 0.89 วิเคราะห์ความเที่ยงตรง เชิงโครงสร้าง ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 1004.38 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.33 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่ารากที่สองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.03 และความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า มีเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T27 ถึง T66 ระดับทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูงมาก ส่วนใหญ่มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.84

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต 9 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต แบบวัดที่สร้างขึ้น เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผลการวิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. แบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 9 ด้าน ของกรมสุขภาพจิต ดังนี้ ด้านการคิดวิเคราะห์ 5 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 4 ข้อ ด้านความตระหนักในตนเอง 4 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 5 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 4 ข้อ ด้านการ

ตัดสินใจ และการแก้ปัญหา 6 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 4 ข้อ มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของข้อสอบส่วนใหญ่สามารถจำแนกนักเรียนที่ทักษะชีวิตระดับสูงกับระดับต่ำได้ดีมาก โดยค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง 0.39 ถึง 0.89 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้น มีคุณภาพทั้งค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ทั้งนี้เป็นเพราะข้อสอบแต่ละข้อที่สร้างขึ้นขั้นตอนการสร้างที่เหมาะสม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัดที่ชัดเจน การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต และกำหนดกรอบองค์ประกอบของทักษะชีวิตเป็น 9 องค์ประกอบ ของกรมสุขภาพจิต กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและวิเคราะห์ข้อสอบตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ข้อสอบทุกข้อผ่านการตรวจสอบจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการจากท่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จึงทำให้ข้อสอบ ที่นำไปหาคุณภาพ ได้ค่าที่มีความเหมาะสม และได้ข้อสอบที่คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพัชรนันท์ (2552) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สอดคล้องกับ กฤษณา ปัญญา (2552) ที่ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับ นิธิมา (2549) และสายหยาด(2554) ได้พัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงสามารถอ้างอิงได้ว่า คำตอบของนักเรียนที่ตอบคำถามในแต่ละข้อจะสามารถแสดงทักษะชีวิตที่เขาเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนด และผู้ทดสอบที่มีทักษะชีวิตสูงมีแนวโน้มจะตอบข้อคำถามนั้นได้ในระดับที่สูง ในขณะที่นักเรียนนักเรียนที่มีทักษะชีวิตต่ำก็มีแนวโน้มจะตอบข้อคำถามนั้นได้ในระดับที่ต่ำ จึงกล่าวได้ว่าแบบวัดทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีคุณภาพด้านอำนาจจำแนก

และค่าความเชื่อมั่น สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

2. ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แต่ละองค์ประกอบและทั้งฉบับ พบว่า ข้อสอบแต่ละข้อ มีน้ำหนักองค์ประกอบที่สัมพันธ์ กับองค์ประกอบแต่ละด้านของทักษะชีวิตตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต และเมื่อพิจารณาจาก ค่าดัชนีความเหมาะสมของพารามิเตอร์ในแต่ละองค์ประกอบ ค่าดัชนีความเหมาะสมของทุกตัวแปร บ่งชี้ว่า โมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูล ทั้งโมเดลรายด้าน และโมเดลรวมทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้าน ทั้งนี้เพราะมีการกำหนดขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต อย่างรอบคอบ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสม สอดคล้องกับ นัตรศิริ (2543) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) มีค่ามากกว่า 0.90 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.05 จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่า แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิตตามที่กำหนดไว้

3. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T27 ถึง T66 แสดงว่าระดับทักษะชีวิตอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูงมาก ดังนี้ ระดับทักษะชีวิตสูงมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ระดับทักษะชีวิตค่อนข้างสูง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.84 ระดับทักษะชีวิตปานกลาง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15 ระดับทักษะชีวิตค่อนข้างต่ำ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.84 และระดับทักษะชีวิตต่ำ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.15 สอดคล้องกับ วนิดา (2546) ที่กล่าวไว้ว่าทักษะชีวิต เป็นความสามารถที่ารู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการอยู่ร่วมกันกับบุคคลในสังคมและสิ่งแวดล้อมในชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และทักษะชีวิตของแต่ละ

บุคคลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดู และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ด้านทักษะชีวิต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผศ.ดร.ไพศาล วรคำ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยทุกชิ้น ตอนที่ทำได้เครื่องมือการวิจัยที่มีคุณภาพ

ขอขอบคุณผู้บริหารและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือและโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการ ทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา ปัญญา. 2552. การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและการประเมินผลการศึกษา : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, สำนักงาน.

2556. สารสนเทศทางการศึกษา. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2556. จาก www.nki3.obec.go.th/.

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552. การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2548. ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชนพัชร แก้วปฏิมา. 2547. การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6. ปรินญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิธินา หงส์ขำ. 2549. การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. ปรินญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พิจิต ฤทธิจรูญ. 2552. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ออฟ คอรัมิสท์.
- พัชรนันท์ มาอยู่วัง. 2552. การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. ปรินญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิจัยประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ไพศาล วรรคคำ. 2555. การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- สมนึก ภักดิ์ทิษนิน. 2553. การวัดผลทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายหยาด จันทร์คูเมือง. 2554. การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 . ปรินญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต . สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรางค์ ใคว์ตระกูล. 2553. จิตวิทยาการศึกษา.
- พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- World Health Organization. 1997. Life Skill Education for Children and Adolescents in School. Geneva : World Health Organization.
- Shauna Wick Butter and Aman Benjamin. 2005. The road to Employability Through Personal Development : a Critical Analysis of the Silences and Ambiguities of the British Columbia (Canada) Life Skills Curriculum International Journal of Lifelong Education. 75-86.
- Slicker, Ellen K.; et al. The Relationship of Parenting Style to Older Adolescent Training on Teacher's Perceived Environment and Self-Efficacy. Journal of Life Skill Development in the United States. SAGE . Publications Young. (2005) :227-245.
- Zipora, Shechtman, Merav, Levy & Judy, Leichtentritt. Impact of Life Skills. (2005 : Online)